

Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035

Szanowni Państwo,

informujemy, iż zgodnie z art. 6. pkt 3. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 324 z późn. zm.) przeprowadzono proces konsultacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035.

W proces konsultacji włączono mieszkańców, sąsiadujące gminy, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Proces konsultacji społecznych zgodnie z ww. ustawą trwał min. 35 dni, tj. od 5 maja do 9 czerwca 2029 roku i został ogłoszony na stronie internetowej pod adresem: [https://www.kowaleoleckie.eu/aktualnosc-578-konsultacje_spoeczne_dotyczace.html](https://www.kowaleoleckie.eu/aktualnosc-578-konsultacje-spoeczne-dotyczace.html)

Celem konsultacji społecznych było umożliwienie wszystkim interesariuszom, w tym przede wszystkim mieszkańcom gminy Kowale Oleckie, zapoznania się z projektem Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035 oraz zebranie wniosków, uwag i propozycji zmian w przedmiotowym projekcie dokumentu.

Przez okres trwania konsultacji uwagi przyjmowane były poprzez złożenie formularza uwag:

- w sekretariacie Urzędu Gminy Kowale Oleckie
- na adres e-mail: gmina@kowaleoleckie.eu lub na adres e-mail: zbychom@wp.pl
- w formie online pod adresem: <https://forms.gle/KPiYicWr5aDuMZsJ8>

Informujemy, iż odniesiono się do uwag zaproponowanych w procesie trwania konsultacji społecznych i wprowadzono stosowne poprawki dotyczące poszczególnych uwag oraz rekomendacji.

W załączniku 1 znajduje się zbiorczy formularz uwag do przygotowanego projektu Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035 wraz z informacjami dotyczącymi sposobu ich rozpatrzenia. Jedna z uwag nie została uwzględniona w formularzu ze względu na anonimowy charakter.

Serdecznie dziękujemy Państwu za udział w konsultacjach społecznych dotyczących opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035.

Wójt Gminy

Krzysztof Locman

Kowale Oleckie, dn. 12.06.2025

Załącznik 1.

Zbiorczy formularz uwag do projektu Strategii Rozwoju Gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035

Lp.	Zgłaszający	Nr strony w dokumencie	zapis podlegający uwadze / opinii / wnioskowi w zakresie brzmienia	uwaga / opinia / wniosek w zakresie proponowanego brzmienia	Informacja o uwzględnieniu uwagi
1.	RZGW w Białymstoku PGW Wody Polskie	5-6	Najważniejsze zadania rozwojowe Gminy obejmują, między innymi: ... „Poprawa jakości środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony jakości powietrza, dostosowania się do wymagań polityki klimatycznej (m.in. poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej budynków) oraz wzmacnianie odporności Gminy na skutki zmian klimatu, takie jak susze, powodzie czy ekstremalne zjawiska pogodowe” ...	Proponujemy dodać w tym miejscu również ochronę zasobów wodnych. Obszar gminy posiada rozwiniętą sieć hydrograficzną (str. 17-18) zlewni rzek (Ełk, Gołdapa I Lega) oraz jezior (Szwalk Wielki, Szwalk Mały, Piłwąg). Zgodnie z zapisami II aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczu Wisły i w Dorzeczu Pregocy (2022- 2027) w dokumentach tych wskazano działania z zakresu ochrony wód należące do jednostek samorządu terytorialnego, także na poziomie gmin. Działania wymieniono poniżej.	Uwaga uwzględniona
2.	RZGW w Białymstoku PGW Wody Polskie	57	Tabela „Cel operacyjny 3.1 obejmuje działania zmierzające do ochrony naturalnych siedlisk, gatunków roślin i zwierząt oraz promowania bioróżnorodności”	1. Przygotowanie analizy techniczno – ekonomicznej gospodarowania ściekami w obszarze nieurbanizowanym na obszarze gminy w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; 2. Realizacja działań wynikających z opracowania, w tym m.in.: - Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków, - Budowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej,	Uwaga uwzględniona

				3.- Programy wsparcia finansowego budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, - Programy wsparcia finansowego budowy i remont bezodpływowych zbiorników na ścieki; 3. Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do jcwp. Obejmuje uwzględnienie w opracowywanych i aktualizowanych planach (na wszystkich poziomach JST) zagadnień związanych z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczyniać się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych.	
3.	RZGW w Białymstoku PGW Wody Polskie		Uwaga ogólna: W projekcie dokumentu brak oceny stanu wód na obszarze gminy oraz identyfikacji zagrożeń dla środowiska wodnego.	Proponujemy uzupełnienie tego zagadnienia, mając na uwadze uwagi zgłoszone powyżej.	Uwaga o charakterze informacyjnym

	RZGW w Białymstoku PGW Wody Polskie	18	II.1.f. w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem naturalnym: - brak informacji o zagrożeniu powodziowym.	Dodanie zapisu po ustępie dot. hydrologii: W granicach gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat – Q 1% oraz o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat – Q 10%), związane z rzekami: Ełk, Lega i Gołdapa. Zagospodarowanie przestrzenne tych obszarów powinno być realizowane zgodnie z zapisami Prawa wodnego. Na terenie gminy obowiązują zapisy „Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” (2023) oraz „Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoty” (2023). W ww. dokumentach w granicach gminy nie przewidziano do realizacji żadnych działań technicznych.	Uwaga uwzględniona
4.	RZGW w Białymstoku PGW Wody Polskie	18	II.1.f. w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem naturalnym: - brak informacji o zagrożeniu suszą.	Dodanie zapisu po ustępie dot. zagrożenia powodziowego (uwaga nr. 1): Zgodnie z obowiązującym „Planem przeciwdziałania skutkom suszy” (2021) na terenie gminy występuje przeważnie klasa silnego zagrożenia suszą (łączne zagrożenie wszystkimi rodzajami suszy). Znaczny udział mają tereny zagrożone suszą atmosferyczną w stopniu ekstremalnych, suszą hydrologiczną w stopniu silnym oraz suszą rolniczą w stopniu silnym i ekstremalnym. W ww. dokumencie w granicach gminy nie	Uwaga uwzględniona

				przewidziano do realizacji żadnych działań technicznych.	
--	--	--	--	--	--

5.	Mieszkaniec Gminy	62	Strefy o wysokim reżimie – tereny podlegające ochronie przyrodniczej (A,C,D) – obejmuje głównie tereny leśne i cenne przyrodniczo, takie jak Obszar chronionego krajobrazu (OCHK) Puszczy Boreckiej, OCHK Wzgórz Szeskich, Korytarz Ekologiczny Północny przebiegający na wschodzie (dolina Rospudy) i zachodzie gminy(Szeskie Wzgórz i Puszcza Borecka) oraz obszar Natura 2000.	Strefy o wysokim reżimie – tereny podlegające ochronie przyrodniczej (A,C,D) – obejmuje głównie tereny leśne i cenne przyrodniczo, takie jak Obszar chronionego krajobrazu (OCHK) Puszczy Boreckiej, OCHK Wzgórz Szeskich, Korytarz Ekologiczny Północny przebiegający na wschodzie (dolina Rospudy) i zachodzie gminy(Szeskie Wzgórz i Puszcza Borecka) oraz obszar Natura 2000, cenne historycznie, takie jak park dworski w Dorszach.	Uwaga uwzględniona
6.	Mieszkaniec Gminy	64	Strefa o wysokim reżimie, rozwój turystyki i rekreacji – Strefa B to obszar o wysokim reżimie ochrony, przeznaczony przede wszystkim do rozwoju turystyki i rekreacji. Obejmuje tereny leśne oraz obszary położone nad jeziorami, wyróżniające się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. W skład strefy wchodzi cenne przyrodniczo obszary, takie jak OCHK Puszczy Boreckiej, Północny Korytarz Ekologiczny, istniejący obszar Natura 2000 oraz rezerwaty przyrody: Lipowy Jar, Wyspa Lipowa i Mazury.	Strefa o wysokim reżimie, rozwój turystyki i rekreacji – Strefa B to obszar o wysokim reżimie ochrony, przeznaczony przede wszystkim do rozwoju turystyki i rekreacji. Obejmuje tereny leśne oraz obszary położone nad jeziorami, wyróżniające się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. W skład strefy wchodzi cenne przyrodniczo obszary, takie jak OCHK Puszczy Boreckiej, Północny Korytarz Ekologiczny, istniejący obszar Natura 2000 oraz rezerwaty przyrody: Lipowy Jar, Wyspa Lipowa i Mazury oraz cenne historycznie obszary, takie jak zespół dworsko-folwarczny z parkiem w Szwałku.	Uwaga uwzględniona

7.	Mieszkaniec Gminy	64-65	Strefa rozwoju osadnictwa – Strefa E obejmuje centralną część gminy i charakteryzuje się rozwiniętym osadnictwem oraz wyraźnymi predyspozycjami do Strategia rozwoju gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035 65 dalszego jego rozwoju. W jej granicach znajdują się miejscowości takie jak Monety, Rogówko, Kilianki, Mściszewo, Żydy, Sokółki, Stacze i Wężewo, które zostały wskazane jako obszary potencjalnie rozwojowe. W strefie tej nie wyznaczono miejscowości nieprzewidywanych do rozwoju.	Strefa rozwoju osadnictwa – Strefa E obejmuje centralną część gminy i charakteryzuje się rozwiniętym osadnictwem oraz wyraźnymi predyspozycjami do Strategia rozwoju gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035 65 dalszego jego rozwoju. W jej granicach znajdują się miejscowości takie jak Monety, Rogówko, Kilianki, Mściszewo, Żydy, Sokółki, Stacze i Wężewo, które zostały wskazane jako obszary potencjalnie rozwojowe. W strefie tej nie wyznaczono miejscowości nieprzewidywanych do rozwoju. W skład strefy wchodzi cenne historycznie obszary, takie jak zespoły dworsko-parkowe w Wężewie, Staczach i Mściszewie.	Uwaga uwzględniona
8.	Mieszkaniec Gminy	65-66	brak	W skład strefy wchodzi cenne historycznie obszary, takie jak zespół dworsko-folwarczny z parkiem w Drozdowie.	Uwaga uwzględniona
9.	Mieszkaniec Gminy	65	Dot. strefy F: "Poza funkcją rolniczą, dopuszcza się tu także funkcje mieszkalne oraz rozwój infrastruktury związanej z energetyką odnawialną – w szczególności w części strefy położonej na północ od drogi powiatowej nr 1789N (obwód Stacze). W strefie możliwa jest również lokalizacja masztów telefonii komórkowej oraz innych urządzeń telekomunikacyjnych, jak i elektrowni wiatrowych"	Projekt strategii słusznie wskazuje, że "Gmina Kowale Oleckie to unikatowy region o wysokiej wartości krajobrazowej i przyrodniczej". W związku z tym strategia powinna w większym stopniu uwzględniać ochronę największych zasobów gminy jakimi jest między innymi: "unikalny potencjał środowiska naturalnego, obejmujący liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe, takie jak pomniki przyrody, obszary krajobrazu chronionego czy tereny sieci Natura 2000." Projekt strategii wskazuje, że "w	Uwaga o charakterze informacyjnym

				części zachodniej gminy obserwuje się postępującą transformację funkcji osadniczych – tradycyjne funkcje rolnicze ustępują miejsca funkcjom turystycznym. Ma to związek z atrakcyjnymi walorami środowiskowymi tego obszaru – obecnością lasów (Puszcza Borecka), jezior (m.in. jeziora Łażno, Szwałk Wielki i Mały, Piłwong), a także urozmaiconego krajobrazu (Szeskie Wzgórza) sprzyjającego rekreacji i ekoturystyce" Jednocześnie projekt strategii odnosi się do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowanie przestrzennego Gminy Kowale Oleckie” jako dokumentu, który identyfikuje główne systemy funkcjonalne, które determinują sposób zagospodarowania przestrzeni. Studium to zakłada między innymi możliwość budowy obiektów infrastruktury OZE (wielkopowierzchniowe farmy pv lub elektrownie wiatrowe) w strefie F1 i F2, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami chronionymi (OChK i Natura 2000) i obszarami o wysokim reżimie ochronnym wynikającym ze studium, na których może być rozwijana turystyka. Zapisy projektu strategii i studium w tym zakresie nie są ze sobą spójne. Istotnym zagrożeniem do realizacji celów strategii jest dopuszczenie możliwości budowy wielkopowierzchniowych farm pv lub przemysłowych turbin wiatrowych (ok. 250 m. wysokości), waz z infrastrukturą	
--	--	--	--	---	--

				przylączeniową, czyli inwestycji dominujących w krajobrazie, zdecydowanie zmieniających dotychczasowy charakter wykorzystywania użytków rolnych a tym samym sposób postrzeganie otoczenia i zmniejszających atrakcyjność turytyczną obszaru, który według założeń projektu strategii powinien być chroniony. Projekt strategii jednoznacznie wskazuje, że "ochrona środowiska naturalnego powinna być traktowana jako nadrzędny cel, jednocześnie umożliwiając rozwój bogatej oferty czasu wolnego, w szczególności w obszarze turystyki i rekreacji". Istnieje realne zagrożenie, że inwestycje w przemysłową infrastrukturę energetyki odnawialnej, dopuszczone w strefie F, sąsiadującej z najbardziej atrakcyjnymi obszarami pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, spowodują utratę największych, unikatowych atutów gminy a tym samym brak zainteresowania turystyką na terenie gminy Kowale Oleckie. Wydaje się, że dla osiągnięcia celów operacyjnych z projektu strategii takich jak: 2.5. Wspieranie rozwoju zrównoważonej turystyki, 3.1. Zachowanie bioróżnorodności i ochrona przyrody i 3.2. Ochrona i zachowanie krajobrazu przyrodniczego i kulturowego Mazur Garbatych, kluczowe jest przyjęcie założenia, że w strefa F1 i część strefy F2 na północ od drogi 1800N, powinny	
--	--	--	--	--	--

				być strefami o dominującej funkcji rolniczej bez możliwości lokowania infrastruktury energetyki odnawialnej w skali przemysłowej (innej niż prosumencka).	
10.	Mieszkaniec Gminy	30	Część mieszkańców wyraziła zaniepokojenie wpływem działań niektórych środowisk proekologicznych, które – ich zdaniem – mogą hamować inicjatywy rozwojowe. Pojawiały się również głosy o tym, że napływowi mieszkańcy, ceniący ciszę i spokój, nie zawsze są zainteresowani aktywnym rozwojem gminy. Wskazywano także na dużą powierzchnię obszarów objętych ochroną przyrodniczą, co w odczuciu części respondentów ogranicza możliwości inwestycyjne	Zapisy w tym punkcie nie są merytoryczne. W polskim prawie to parki narodowe i rezerваты są najwyższymi formami ochrony przyrody i tylko te dwie formy gwarantują rzeczywistą ochronę na obszarze na którym taka forma ochrony została ustanowiona. Parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne czy sieć obszarów Natura 2000 dobrze wyglądają tylko na mapie co często jest właśnie wykorzystywane jako argument za tym, że „i tak mamy za dużo terenów chronionych”. W praktyce te formy ochrony mają ograniczony wpływ w przypadku planowania dużych inwestycji, czy np. działań z zakresu gospodarki leśnej - przykład Puszczy Boreckiej. Należy tu przypomnieć, że parki narodowe wciąż zajmują tylko nieco ponad 1 procent obszaru Polski a na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nie ma żadnego parku narodowego!	Uwaga o charakterze informacyjnym <i>Uwaga: zapis wynika z badania diagnostycznego (wyników ankiety) przeprowadzonego w ramach przygotowywania projektu Strategii i jest wyrażeniem opinii mieszkańców.</i>

	Fundacja Terra Desolata	54	Tworzenie szlaków kulturowych i historycznych	Tworzenie szlaków kulturowych, historycznych i archeologicznych	Uwaga uwzględniona
	Fundacja Terra		W ramach strategii rozwoju gminy Kowale	W ramach strategii rozwoju gminy	

	Desolata	55	Olecko szczególne znaczenie przypisuje się dbałości o zasoby przyrodnicze i kulturowe, stanowiące unikalny potencjał regionu Mazur Garbatych.	Kowale Olecko szczególne znaczenie przypisuje się dbałości o zasoby przyrodnicze, kulturowe, historyczne i archeologiczne, stanowiące unikalny potencjał regionu Mazur Garbatych. Uwagi: Fundacja w ramach projektu Prapuszczka odkryła w Puszczy Boreckiej szereg stanowisk archeologicznych, co stanowi nowy potencjał rozwoju gminy Kowale Olecko pod względem korzyści dla lokalnej społeczności jak i turystyki.	Uwaga uwzględniona
	Fundacja Terra Desolata	56	Dziedzictwo kulturowe jako wartość rozwojowa Zabytki i dziedzictwo kulturowe gminy zostaną objęte szczególną opieką, z naciskiem na ich ochronę, rewitalizację oraz twórcze wykorzystanie. Gmina będzie wspierać działania mające na celu przywrócenie funkcji użytkowej zabytkowym obiektom, zwłaszcza w kontekście rozwoju agroturystyki, zagród edukacyjnych czy gospodarstw tematycznych. Tego typu inicjatywy nie tylko wzbogacają ofertę turystyczną, ale także przyczyniają się do integracji społecznej i zachowania lokalnej tożsamości.	Dziedzictwo kulturowe, historyczne i archeologiczne jako wartość rozwojowa Zabytki, dziedzictwo kulturowe historyczne i archeologiczne gminy zostaną objęte szczególną opieką, z naciskiem na ich ochronę, rewitalizację oraz twórcze wykorzystanie. Gmina będzie wspierać działania mające na celu przywrócenie funkcji użytkowej zabytkowym obiektom, zwłaszcza w kontekście rozwoju agroturystyki, zagród edukacyjnych czy gospodarstw tematycznych oraz działania popularyzujące dziedzictwo historyczne i archeologiczne regionu. Tego typu inicjatywy nie tylko wzbogacają ofertę turystyczną, ale także przyczyniają się do integracji społecznej i zachowania lokalnej tożsamości.	Uwaga uwzględniona
	Fundacja Terra Desolata	58	Tworzenie szlaków kulturowych i historycznych Promowanie opieki społeczności nad zabytkami i miejscami historycznymi	Tworzenie szlaków kulturowych, historycznych i archeologicznych Promowanie opieki społeczności nad zabytkami, miejscami historycznymi	Uwaga uwzględniona

				i archeologicznymi	
	Fundacja Terra Desolata	62	Strefy o wysokim reżimie– tereny podlegające ochronie przyrodniczej (A,C,D) – obejmuje głównie tereny leśne i cenne przyrodniczo, takie jak Obszar chronionego krajobrazu (OCHK) Puszczy Boreckiej, OCHK Wzgórz Szeskich, Korytarz Ekologiczny Północny przebiegający na wschodzie (dolina Rospudy) i zachodzie gminy(Szeskie Wzgórz i Puszcza Borecka) oraz obszar Natura 2000. Zlokalizowana jest w północnozachodniej części gminy i charakteryzuje się słabo rozwiniętym osadnictwem. Główne funkcje tego obszaru to ochrona przyrody, zieleń leśna, turystyka oraz sport i rekreacja, natomiast funkcje uzupełniające obejmują mieszkalnictwo, rekreację indywidualną i drobne usługi. Na tym terenie obowiązują szczególne zasady zagospodarowania – prowadzenie gospodarki leśnej musi uwzględniać równowagę przyrodniczą i obowiązujące przepisy ochrony środowiska. Zakazuje się wszelkich działań, które mogłyby prowadzić do zanieczyszczenia lub degradacji środowiska naturalnego, w tym eksploatacji kopalin, budowy elektrowni wiatrowych oraz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń telekomunikacyjnych, których lokalizacja musi spełniać określone warunki	Strefy o wysokim reżimie – tereny podlegające ochronie przyrodniczej i konserwatorskiej (A,C,D) – obejmuje głównie tereny leśne i cenne przyrodniczo, takie jak Obszar chronionego krajobrazu (OCHK) Puszczy Boreckiej, OCHK Wzgórz Szeskich, Korytarz Ekologiczny Północny przebiegający na wschodzie (dolina Rospudy) i zachodzie gminy (Szeskie Wzgórz i Puszcza Borecka) oraz obszar Natura 2000 oraz historycznie i archeologicznie. Zlokalizowana jest w północno-zachodniej części gminy i charakteryzuje się słabo rozwiniętym osadnictwem. Główne funkcje tego obszaru to ochrona przyrody, ochrona zabytków i stanowisk archeologicznych, zieleń leśna, turystyka oraz sport i rekreacja, natomiast funkcje uzupełniające obejmują mieszkalnictwo, rekreację indywidualną i drobne usługi. Na tym terenie obowiązują szczególne zasady zagospodarowania – prowadzenie gospodarki leśnej musi uwzględniać równowagę przyrodniczą, obowiązujące przepisy ochrony środowiska i ochrony zabytków. Zakazuje się wszelkich działań, które mogłyby prowadzić do zanieczyszczenia lub degradacji środowiska naturalnego, w tym eksploatacji kopalin, budowy elektrowni	Uwaga uwzględniona

				wiatrowych oraz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń telekomunikacyjnych, których lokalizacja musi spełniać określone warunki.	
	Fundacja Terra Desolata	64	Strefa o wysokim reżimie, rozwój turystyki i rekreacji – Strefa B to obszar o wysokim reżimie ochrony, przeznaczony przede wszystkim do rozwoju turystyki i rekreacji. Obejmuje tereny leśne oraz obszary położone nad jeziorami, wyróżniające się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. W skład strefy wchodzi cenne przyrodniczo obszary, takie jak OCHK Puszczy Boreckiej, Północny Korytarz Ekologiczny, istniejący obszar Natura 2000 oraz rezerwat przyrody: Lipowy Jar, Wyspa Lipowa i Mazury. Zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części gminy, gdzie występuje rozwinięte osadnictwo oraz duży potencjał dla rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych. (...) Tereny strefy B podlegają wysokiej ochronie środowiska. Obowiązuje zakaz wszelkiej działalności mogącej prowadzić do degradacji przyrody, w tym zakaz eksploatacji kopalin, budowy elektrowni wiatrowych oraz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – z wyjątkiem urządzeń telekomunikacyjnych, których realizacja musi odbywać się zgodnie z odrębnymi przepisami i z uwzględnieniem strefy oddziaływania pól elektromagnetycznych. Szczególne zasady obowiązują w obrębie jezior Szwałk Mały,	Strefa o wysokim reżimie, rozwój turystyki i rekreacji – Strefa B to obszar o wysokim reżimie ochrony, przeznaczony przede wszystkim do rozwoju turystyki i rekreacji. Obejmuje tereny leśne oraz obszary położone nad jeziorami, wyróżniające się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. W skład strefy wchodzi cenne przyrodniczo obszary, takie jak OCHK Puszczy Boreckiej, Północny Korytarz Ekologiczny, istniejący obszar Natura 2000 oraz rezerwat przyrody: Lipowy Jar, Wyspa Lipowa i Mazury oraz cenne historycznie i archeologicznie obszary, takie jak grodzisko w Szwałku. Zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części gminy, gdzie występuje rozwinięte osadnictwo oraz duży potencjał dla rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych. (...) Tereny strefy B podlegają wysokiej ochronie środowiska i ochronie zabytków. Obowiązuje zakaz wszelkiej działalności mogącej prowadzić do degradacji przyrody, w tym zakaz eksploatacji kopalin, budowy elektrowni wiatrowych oraz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco	Uwaga uwzględniona

			Szwałk Wielki i Piłwąg, gdzie wyznaczono strefę ciszy.	oddziaływać na środowisko – z wyjątkiem urządzeń telekomunikacyjnych, których realizacja musi odbywać się zgodnie z odrębnymi przepisami i z uwzględnieniem strefy oddziaływania pól elektromagnetycznych. Szczególne zasady obowiązują w obrębie jezior Szwałk Mały, Szwałk Wielki i Piłwąg, gdzie wyznaczono strefę ciszy. Linki dot. grodziska: grodzisko, st. 1 https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-289746 http://grodziskajacwiezy.pl/pl/listing/grodzisko-w-szwalku	
Fundacja Terra Desolata	64-65	Strefa rozwoju osadnictwa – Strefa E obejmuje centralną część gminy i charakteryzuje się rozwiniętym osadnictwem oraz wyraźnymi predyspozycjami do Strategia rozwoju gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035 65 dalszego jego rozwoju. W jej granicach znajdują się miejscowości takie jak Monety, Rogówko, Kilianki, Mściszewo, Żydy, Sokółki, Stacze i Wężewo, które zostały wskazane jako obszary potencjalnie rozwojowe. W strefie tej nie wyznaczono miejscowości nieprzewidywanych do rozwoju.	Strefa rozwoju osadnictwa – Strefa E obejmuje centralną część gminy i charakteryzuje się rozwiniętym osadnictwem oraz wyraźnymi predyspozycjami do Strategia rozwoju gminy Kowale Oleckie na lata 2025-2035 dalszego jego rozwoju. W jej granicach znajdują się miejscowości takie jak Monety, Rogówko, Kilianki, Mściszewo, Żydy, Sokółki, Stacze i Wężewo, które zostały wskazane jako obszary potencjalnie rozwojowe. W strefie tej nie wyznaczono miejscowości nieprzewidywanych do rozwoju. W skład strefy wchodzi cenne historycznie i archeologicznie obszary, takie jak grodzisko Wężewo. Linki dot. grodziska: https://zabytek.pl/pl/obiekty/zabytek?inspire_id=PL.1.9.ZIPOZ.NID_A_28_AR.38623&rejestr=rejestr-zabytkow http://grodziskajacwiezy.pl/pl/listing/grodzisko-w-wezewie	Uwaga uwzględniona	

	Fundacja Terra Desolata	74	4. Rozbudowa terenów rekreacyjnych i edukacyjnych o charakterze przyrodniczym Model struktury funkcjonalno-przestrzennej zakłada rozwój sieci tras rowerowych, biegowych, ścieżek ekologicznych i edukacyjnych, które łączyć będą przestrzenie zurbanizowane z obszarami cennymi przyrodniczo. Tego typu działania sprzyjają aktywizacji terenów wiejskich, rozwojowi turystyki oraz kształtowaniu proekologicznych postaw społecznych.	4. Rozbudowa terenów rekreacyjnych i edukacyjnych o charakterze przyrodniczym, historycznym i archeologicznym. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej zakłada rozwój sieci tras rowerowych, biegowych, ścieżek ekologicznych i edukacyjnych, które łączyć będą przestrzenie zurbanizowane z obszarami cennymi przyrodniczo, historyczno i archeologicznie. Tego typu działania sprzyjają aktywizacji terenów wiejskich, rozwojowi turystyki, kształtowaniu proekologicznych postaw społecznych oraz świadomości o lokalnym dziedzictwie i potrzebie jego ochrony.	Uwaga uwzględniona
--	-------------------------	----	---	--	--------------------